

Z PRAC BIBLIOTEKI ŚLĄSKIEJ

Ewa Chlebowczyk-Szweda

Druki plebiscytowe na Śląsku Cieszyńskim /1918-1920/

Ze zbiorów Biblioteki Śląskiej

Śląsk Cieszyński w momencie rozpadu Austro-Węgier stał się terenem spornym. Czesi podkreślali przede wszystkim swoje historyczne prawa do Śląska, który od wieków wchodził w skład krajów korony św. Wacława. Polacy powoływali się natomiast na to, że Śląsk Cieszyński jest w ogromnej większości zamieszkały przez ludność polską.

Rząd czeski żądał wycofania się polskich wojsk i oddania kraju pod zarząd czeski. Prócz argumentacji historycznej strona czeska odwoływała się również do spraw ekonomicznych, dowodząc, że do właściwego rozwoju gospodarki państwa czeskosłowackiego niezbędny jest cały ostrawsko-karwiński okręg węglowy oraz kolej koszycko-bogumińska, łącząca kraje czeskie ze Słowacją.

Powstałe na tym tle spory i pertraktacje zostały przerwane zbrojnym atakiem wojsk czeskich, które 23 stycznia 1919 r. uderzyły na Śląsk i zajęły znaczną część kraju. Mimo przewagi militarnej ludność polska zajętych terenów nie zaprzestała domagać się połączenia z Polską, wycofania wojsk czeskich.

Sprawa Śląska Cieszyńskiego, jego państwowej przynależności, weszła do porządku obrad konferencji pokojowej w Paryżu. Rada Najwyższa, stojąca na czele konferencji paryskiej postanowiła, że o państwowej przynależności Śląska zadecydować ma sama ludność powszechnym głosowaniem, plebiscytem.

Obie strony, Polacy i Czesi, przystąpiły natychmiast do przygotowanie plebiscytu. Powołane zostały polski i czeski komisariaty plebiscytowe; rozpoczęły one energiczną akcję propagandową. Oprócz manife-

stacji i strajków, które organizowano dla poparcia strony polskiej, wydawano i kolportowano druki ulotne, czasopisma i broszury.

Ostatecznie z przeprowadzenia plebiscytu zrezygnowano i 28 lipca 1920 r. decyzja Rady Ambasadorów rozbiła historycznie ukształtowane terytorium Śląska Cieszyńskiego na dwie, odąd odrębnym torem rozwijające się części.

Druki plebiscytowe z terenu Śląska Cieszyńskiego są cennym materiałem źródłowym dla badaczy zajmujących się najnowszą przeszłością tego regionu. Ukazują one metody jakimi posługiwały się obie strony, polska i czeska w celu zyskania sobie większości miejscowej ludności. Są one odbiciem nastrojów panujących na terenie spornym. Istotną rolę odgrywa tu język. Oprócz literackiego języka czeskiego i polskiego, obie strony wydawały druki w dialekcie cieszyńskim. Strona czeska starała się zniekształcić miejscowe narzecze.

W wydanej w latach 1922-1923 bibliografii druków śląskich Józef Londzin nie uwzględnił wszystkich pozycji z okresu 1918-1922. Warto nadmienić, że J. Londzin poświęcił /bez porównania/ większą uwagę publikacjom czeskim, czy proczeskim, niż pozycjom o charakterze polskim i propolskim.

Niniejszy wykaz druków zainteresuje przede wszystkim badaczy dziejów Śląska Cieszyńskiego. Zawiera on druki ulotne /nie przekraczające czterech stron/ - jak odezwy, afisze, plakaty oraz broszury i czasopisma. Wykaz nie obejmuje takich czasopism jak "Ślązak" czy "Teschner Volksbote", w których tylko poszczególne numery poświęcone były plebiscytowi.

W wykazie zamieszczono opisy druków:

1/ wydanych lub drukowanych na terenie Śląska Cieszyńskiego w jego historycznych granicach, zarówno w języku polskim, czeskim jak i niemieckim,

2/ wydawanych lub drukowanych poza regionem cieszyńskim, lecz dotyczących tego regionu.

Ramy chronologiczne artykułu wyznaczają: przejęcie władzy przez Radę Narodową Księstwa Cieszyńskiego w październiku 1918 roku i ostateczny podział Śląska Cieszyńskiego w lipcu 1920 roku.

Wykaz podzielono na trzy części: I - druki ulotne, II - broszury, III - czasopisma. W dwóch pierwszych grupach wyodrębniono druki a/ o treści propolskiej, b/ antypolskiej. W ramach tych grup opisy ułożono alfabetycznie.

Opis druków ulotnych zawiera następujące elementy:

1/ Tytuł.

2/ **Nadpis**

3/ Pierwsze zdanie druku /incipit/, w przypadku, gdy tekst był zbyt lapidarny podano go w całości.

4/ Podpis.

5/ Miejsce i datę wydania.

6/ Informację o nakładcy lub wydawcy, miejsce i nazwę drukarni.

7/ Format druku, liczbę stron, kolor papieru poza białym, język poza **polskim**.

8/ Krótki regest odnoszący się do podstawowych zagadnień poruszanych w druku ulotnym.

9/ Informację o miejscu przechowywania.

10/ Uwagi, źródła uzupełniające dane o drukach ulotnych.

Opis broszur i czasopism oparto o aktualne przepisy /BN-73/N-41152/ wprowadzając dodatkowo, w niektórych wypadkach, gdzie było to konieczne krótką charakterystykę treści. Wszystkie opisy sporządzono z autopsji. Pisownię tekstów pozostawiono w formie oryginalnej.

Duże trudności nasuwało ustalenie miejsca i daty wydania, dlatego daty podano często w przybliżeniu.

Powyższy wykaz obejmuje druki plebiscytowe znajdujące się w Oddziale Zabytkowym w Cieszynie; uzupełniono go o druki przechowywane w Bibliotece Śląskiej w Katowicach.

Wykaz cytowanych źródeł oraz skrótów

Londzin - Londzin Józef: Uzupełnienie do "Bibliografii druków polskich w Księstwie Cieszyńskim od roku 1716 do 1904", jako też bibliografia nowszych druków aż do roku 1922. Część I /A-O/- część II /P-Z/. Cieszyn 1922 - 1923.

Pilch - Pilch Andrzej: Czasopiśmiennictwo na Śląsku Cieszyńskim w latach 1848 - 1920. /Materiały do bibliografii/. "Studia i Materiały z Dziejów Śląska". T.3: 1960 s. 451 - 492.

BS - Biblioteka Śląska w Katowicach.

OZ BS - Oddział Zabytkowy Biblioteki Śląskiej w Cieszynie.

I. Druki ulotne

1. Druki o treści propolskiej

- 1 An die gesamte Bevölkerung Ostschlesien! /Inc./ In der letzten Zeit ist Ostschlesien zum Schauplatze von Gewaltakten geworden. Teschen, den 11. März 1920, 31 x 20, s. nlb. 1, język niemiecki.
Ulotka plebiscytowa
BS
- 2 Aux Soldats Français! /Inc./ Vous êtes venus en Silésie de Cieszyn comme juges impartiaux et comme gardiens des droits de la population /Podpis/ Les Mineurs de Karwina.
Karwina en Juin 1920, 30 x 22,5, s. nlb. 2, język francuski
Ulotka plebiscytowa przeznaczona dla żołnierzy francuskich BS,
OZ BS
- 3 Bracia /Inc./ Czech Was okpiwa !
/b.m.w.r./ 32 x 22, s. nlb. 2
Ulotka plebiscytowa
BS
- 4 Bracia Ślązacy! /Inc./ Rada Narodowa przeniosła chwilowo swą siedzibę do Krakowa.
/Podpis/ Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego.
Kraków, 27 stycznia 1919, 29,5 x 20, s. nlb. 1
Ulotka plebiscytowa
OZ BS
- 5 Bracia Ślązacy! /Inc./ Walka plebiscytowa przyniosła nam wielkie nieszczęście.
/Podpis/ Michna Paweł, Malik Paweł, Sikora Andrzej /i inni/
W Skoczowie, dnia 13 czerwca 1920, Drukarnia i księgarnia nakładowa Karola Prochaski, 40 x 27, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa wzywająca do głosowania za przyłączeniem
Śląska Cieszyńskiego do Polski.

BS, OZ BS

- 6 Češi na Slovensku i u nás. /Inc./ O činnosti českých lidí v Slo-
vensku rozpovídala se spisovatelka Česká Svobodová /.../
/b.m.w. 1919/, 30,5 x 23, s. nlb. 1, jazyk český
Ulotka plebiscytowa ze Śląska Cieszyńskiego

BS, OZ BS

- 7 Česká písn. /Inc./ Když jsem našel od Ostravci, /.../
/b.m.w. ok. 1919/, 23,5 x 16, s. nlb. 1, jazyk český. Plakát
plebiscytowa

BS, OZ BS

- 8 Československá Republika/. Č. S. R. /Inc./ Soud'te sami přáteli,
dokud čas!

/b.m.w. 1919 - 1920/, 31,5 x 23, s. nlb. 1, jazyk český
Ulotka plebiscytowa ze Śląska Cieszyńskiego

BS, OZ BS

- 9 Co pak je to? Český "lev", co kousa tvrdý ořech těšínský neb
česka vopice produkuje falešné peníze?

/b.m.w. ok. 1919/, 93 x 63,5, s. nlb. 1, jazyk český
Plakát

OZ BS

- 10 Co Polska zrobiła dla inwalidów wojennych. /Inc./ W chwili naj-
krytyczniejszej dla nowo powstałego państwa polskiego, /.../

/b.m.w. ok. 1920/, 28 x 24, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 11 Česka zaba i woły. /Bajka moralna z koncem niestety žalosnym/.

/b.m.w. ok. 1919/, 47 x 60, s. nlb. 1

Plakat

OZ BS

- 12 Drugi państwowy czeski a polski. /Inc./ Czesi rozpuszczają wieści i ulotniki pomiędzy ludność Śląską /.../

/b.m.w. ok. 1920/, 42 x 28,5, s. nlb. 2

Ulotka plebiscytowa dotycząca Śląska Cieszyńskiego i stosunków polsko-czeskich.

BS, OZ BS

- 13 Do czytelników pism polskich. /Inc./ W dniu wczorajszym Komisja aliancka ogłosiła nam rozporządzenie, /.../

/Podpis/ Wydawnictwa polskich pism na Śląsku Cieszyńskim

Cieszyn, dnia 25 maja 1920, 18 x 22,5, s. nlb. 1

Ulotka dotyczy cenzury prewencyjnej czasopism wychodzących na Śląsku.

BS, OZ BS

- 14 Do górników zagłębia karwińskiego! /Inc./ Od kilku dni trwa w zagłębiu węglowym ogólne bezrobocie.

/Podpis/ Sylwester Dziński, Dora Kłuszyńska, Piotr Kornuta /i inni/ Cieszyn, dnia 28 lutego 1919, Drukiem Towarzystwa/ D/omu/ N/arodowego/ P. Mitreği, 29,5 x 21, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 15 Do ludności! /Inc./ Umowa paryska z dnia 3 lutego 1919, zawarta między Rządem polskim i czeskim /.../

/Podpis/ Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego

Cieszyn, 9 maja 1919, 32 x 24, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 16 Do ludności polskiej w Księstwie Cieszyńskim. /Inc./ Nareszcie zbliża się chwila wyzwolenia ludności polskiej na Śląsku z pod jarzma czeskiego.

/b.m.w. ok. 1919/, 30 x 20,5, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 17 Do Polek Śląska Cieszyńskiego, Górnego, Spiszu i Orawy! /Inc./
Tak jak w rodzinie najbliższym sercu staje się ten, co cierpi, /.../
/Podpis/ Koło Polityczne Polek, Koło Pań T~~o~~warzystwa/ S~~z~~koły/
/Ludowej/, Związek Kat~~o~~lickich/ Polek /i inne/

/b.m.w.r./ 43-X-30, s. nlb. 1

Odezwa nawołująca kobiety, albo dopilnowały mających uczestniczyć w głosowaniu, by spełnili swój obowiązek.

BS, OZ, BS

- 18 Do robotników polskich pod zaborem czeskim! /Inc./ Klasa robotnicza polska trwa niezłomnie przy swem zasadniczem dążeniu do połączenia się z Wolną, Niepodległą, Zjednoczoną Republiką Polską.
/Podpis/ Komitet Obwodowy P~~o~~lskiej/ P~~a~~rtii/ S~~o~~cjalistycznej/
w Cieszynie.

Cieszyn, dnia 25 października 1919, 20 x 14,5, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 19 Ewangelicy, bracia i siostry! /Nadpis/ Czeskie mydlenie oczy.
/Inc./ Latakiem zapraszali was Czesi na nabożeństwo do szkoły do Toszonowic.

/b.m.w.r./ 29 x 20, s. nlb. 1, gwara polsko-cieszyńska

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 20 Górale! /Inc./ "A komuż z Was, jeżeli poprosi ojca o chleb, da mu tenże kamień?"
/b.m.w.r./, 32 x 24, s. nlb. 1, gwara polsko-cieszyńska
BS, OZ BS
- 21 Kałczyński A.: Ratujmy ziemię Cieszyńską.
/b.m.w. ok. 1919/, 25,5 x 11,5, s.nlb. 2
Ulotka plebiscytowa
OZ BS
- 22 Karta spisowa
/b.m.w./ 1919. Druk N., 21 x 16, s. nlb. 1
Wstępna, informacyjna ankietka plebiscytowa na Śląsku Cieszyńskim
BS, OZ BS
- 23 Kolęda śląska na rok pański 1920 na nutę: "Wśród nocnej ciszy"
/Inc./ Wśród śląskiej burzy, głos się rozchodzi, Dzień plebiscytu, bracia, nadchodzi, /.../
/Podpis/ "Górnika"
/b.m.w. ok. 1919/, 23,5 x 16, s. nlb. 1
Polska pieśń plebiscytowa w siedmiu zwrotkach
- 24 Kolejarze Ślązacy! /Inc./ Nadchodzi chwila, gdy przyjdzie nam zadokumentować wobec całego świata, /.../
/Podpis/ Krajowy Komitet Plebiscytowy dla Kolejarzy w Boguminie
/b.m.w. 1919-1920/ 21,5 x 17, s. nlb. 3
Ulotka plebiscytowa
OZ BS
- 25 Kuřivo, bílé pečivo, hovězí máso, falešné peníze a tuky žerou zlatí páni ve Slezské Ostravě.
/b.m.w. ok. 1920/, 21 x 17, s. nlb. 1, język czeski
Ulotka plebiscytowa
BS, OZ BS

26 Matko śląski! /Inc./ V krótkim czasie będziesz rozstrzygał o własnym losie Twoich dzieci i wnuków!

/b.m.w.r./, 15,5 x 11,5, s. nlb. 1, gwara polsko-cieszyńska
Ulotka zachęcająca do udziału w zgromadzeniu, które będzie poświęcone dalszym losom Śląska Cieszyńskiego.

BS, OZ BS

27 Ludu śląski! /Inc./ Rada Narodowa dla Księstwa Cieszyńskiego /.../
/Podpis/ Rada Narodowa dla Księstwa Cieszyńskiego. Jan Michejda,
Józef Londzin, Tadeusz Reger /i inni/
Cieszyn, 30. października 1918, /Drukarnia Towarzystwa Domu Narodowego/, 32 x 20, s. nlb. 1

Ulotka w kwestii przynależności państwowej Śląska Cieszyńskiego do Polski.

OZ BS

Londzin I, 26

28 Marsz Sokoli. Hej, Polska nie zginie!.

/b.m.w.r./, 15,5 x 9,5, s. nlb. 2.

Polskie pieśni plebiscytowe.

BS

29 Na Dzień Zaduszny. /Inc./ Na grobach naszych ojców przysięgamy w dzisiejszy dzień zaduszek, iż nie oddamy tych świętych mogił Czechom.

/b.m.w. 1919 - 1920/, 27,5 x 20, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

30 Odezwa do Sióstr Polek na Śląsku Cieszyńskim, na Śląsku Górnym, na Spiszu i Orawie. /Inc./ Siostry Polki, stojące niezachwianie na kresach naszej Rzeczypospolitej polskiej, /.../

/Podpis/ Za Krakowskie Koło Pań Towarzystwa/ S/zkoły/ L/udowej/

Maria Siedlecka /i inne/

Kraków, w marcu 1920, Krakowska Drukarnia Nakładowa, 24 x 16,
s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 31 Ogłoszenie Komisji Serwitutowej. /Inc./ Podczas obrad nad reformą
rolną Sejm polski w Warszawie uchwalił /.../

/Podpis/ Członkowie Komisji: Emanuel Grimm, Andrzej Grodyński,
Karol Kulisz /i inni/

Cieszyn, w październiku 1919, 31,5 x 23,5, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 32 Ogłoszenie w sprawie przeprowadzenia wymiany waluty koronowej
na walutę polsko-markową w Księstwie Cieszyńskim.

/Podpis/ Dyrekcja Skarbu.

Cieszyn, dnia 19 kwietnia 1920, Drukarnia Towarzystwa/ D/omu/
Narodowego/. P. Mitreği w Cieszynie, 60 x 40, s. nlb. 1

Afisz

OZ BS

- 33 Okólnik do Czytelników! /Inc./ W dniu wczorajszym Komisja Aliancka
ogłosiła nam rozporządzenie /.../

Podpis Wydawnictwa pism polskich na Śląsku Cieszyńskim.

Cieszyn, dnia 26 maja 1920, 22 x 15, s. nlb. 1

Ulotka dotyczy cenzury prewencyjnej czasopism wychodzących na
Śląsku.

OZ BS

- 34 Pastport dla podróży. /Nadpis/ W imieniu Komisji Międzynarodowej
w Cieszynie.

/b.m.w.r./, 21 x 34, s. nlb. 4, również w języku francuskim.

Formularz

BS

- 35 /Plebiscyt/. Przed plebiscytem. Słazok: Musiołbych was nie znać, karlusi jedni; teraz tobyście mie karmili jak nieprzyrazierając kornika na zabici, ale po plebiscycie tobych jo sie mioł z pyszna. /b.m.w. ok. 1919/, 54 x 31,5, s. nlb. 1, gwara polsko-cieszyńska.

Plakat

OZ BS

- 36 /Plebiscyt/. Sie śniło Pepiczkwowi, że se będzie tak rajtowoł po Słazokach jak będą wszyscy głosować za nim. Parcie jaki szwarny! Gębulka ciaciano choć kapeczke ufultano, bo sie mu małowiel z kastrola kidze.

/b.m.w. ok. 1919/, 93 x 63, s. nlb. 1, gwara polsko-cieszyńska.

Plakat

OZ BS

- 37 Polski ludu pracujący! /Inc./ W zastępstwie wybranej przez Was Rady Narodowej zwracamy się do Was z gorącym apelem: /.../ /Podpis/ Za Radę Narodową Księstwa Cieszyńskiego J/an/ Michejda /i inni/.

/b.m.w. 1919/, 28 x 21,5, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 38 Polska - Czecho-Słowacya.

/b.m.w. ok. 1919/, 34,5 x 43,5, s. nlb. 1

Ilustracja wraz z mapą.

OZ BS

- 39 Protest przeciwko wydaniu Śląska Cieszyńskiego Czechom. /Inc./ Rada Narodowa Ks/ięstwa/ Cieszyńskiego dowiedziała się z pism o zawarciu przez Kom/isję/ Kongresową w Paryżu paktu /.../

/Podpis/ Za Radę Narodową Ks/ięstwa/ Cieszyńskiego Józef Londzin
/i inni/

Warszawa, 5 lutego - Kraków, 6 lutego /1919/, 35 x 25, s. nlb. 1
Ulotka

OZ BS

40 Relidzyński Józef: Rota Ślązaków.

/p.m.w.r./, 31 x 23, s. nlb. 1

Wiersz sześciowrotkowy będący parafrazą "Roty" M. Konopnickiej
BS, OZ BS

41 Rodacy! /Nadpis/ Tydzień obrony kresów zachodnich. /Inc./ Nadcho-
dzi chwila ostatecznej walki o nasze kresy zachodnie,

W Krakowie w styczniu 1920, czcionkami Krak/owskiej/ Drukarni

Nakład/owej/, 30 x 24, s. nlb. 2

Ulotka plebiscytowa

BS

42 Rodacy! /Inc./ Ziemia, na której nas matka powiła, na której nas
nauczyła naszej ślicznej mowy polskiej /.../

/Podpis/ Uchodźcy śląscy.

/p.m.w. ok. 1919/, 22,5 x 16, s. nlb. 1, papier zielony

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

43 Rodacy i Rodaczki! /Inc./ Zgodnie z Waszą wolą i gospodarczym
interesem usunęły czynniki rządzące, /.../

/Podpis/ Komitet obywatelski.

/p.m.w. ok. 1920/, 28,5 x 21, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 44 Rozmowa Jabłonczana z Hlavnym Komisarem.

/p.m.w.r./, 12 x 12, s. 4, w miejscowym dialekcie

Ulotka plebiscytowa

BS

- 45 Rozporządzenie Dyrekcji Skarbu Księstwa/ Cieszyńskiego w przedmiocie wymiany waluty koronowej na markową-polską.

/Podpis/ Dyrekcja Skarbu. Pawlita.

Cieszyn, dnia 19 kwietnia 1920, 60 x 47, s. nrb. 1, tekst również w języku niemieckim.

Afisz

OZ BS

- 46 /Sto milionów!/ /Inc./ Gazety piszą, że Czesi ofiarują na agitację na Śląsku, by ludzie za nim głosowali, sto milionów koron.

/p.m.w.r./, 31 x 21, s. nrb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 47 Strach Czechów przed gazetami polskimi. /Inc./ Czesi boją się prawdy.

/p.m.w. 1919/, 27,5 x 20, s. nrb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 48 Taubeles Samuel Aron: Bracia współwyznawcy na obszarze plebiscytowym w Cieszyńskim!

Tarnopol, 1. Adar 5680 im Februar 1920, 30 x 23,5, s. nrb. 1, tekst również w języku niemieckim.

Ulotka plebiscytowa do gmin żydowskich.

BS, OZ BS

49 Towarzysze i Towarzyszki! Robotnicy i Robotnice! /Inc./ Poraz trzydziesty pierwszy proletaryat międzynarodowy obchodzić będzie Święto Pracy, Święto Pierwszego Maja.

/Podpis/ Komitet obwodowy P/olskiej/ P/artii/ S/ocjalistycznej/ na Śląsku.

/Cieszyn 1920/, 29,5 x 21,5, s. nlb. 2

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

50 Tyś pan - ja pan. /Inc./ Wielki angielski dyplomata Gilson powiedział /.../

/b.m.w. 1919-1920/, 23 x 16, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

51 W pierwszą rocznicę. /Inc./ Ślązacy! Mija rok od wiadrołomnego napadu Czechów na Śląsk.

/Podpis/ Główny Komitet plebiscytowy w Cieszynie

/b.m.w. 1920/, 30 x 23,5, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

52 Zgłoszenie. /Inc./ W myśl ogłoszenia Komisji Międzynarodowej w Cieszynie z dnia 8 kwietnia 1920 zgłaszam się jako uprawniony do głosowania.

Cieszyn 1920, 16 x 21, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

BS

2. Druki o treści antypolskiej

- 53 Bojem sie Poloci morawskich nowin jako ljobol krzyża. /Inc./

W zaborze polskim niewolno czytać morawskich nowin już od wlosny

L..a/

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

Londzin I, 6

- 54 Chamríd Arnošt: Piseň slezského legionáře.

/b.m.w. ok. 1920/, nakladem Arnošta Chanaráda v Hrabyni, tiskem
Knihotiskárny Matice Opavské v Opavě, 24 x 15,5, s. nlb. 4, jazyk
czeski.

Ulotka plebiscytowa.

OZ BS

- 55 Co się z Polski eksportuje.

/b.m.w.r./, 30 x 32, s. nlb. 1

Ilustracja

OZ BS

- 56 Děsintero přikozani dla Slonzoka před glosovaním: 1 Věř sobie
samymu, polskim agitatorum něvěř! /.../.

/b.m.w. ok. 1919/, 14 x 9/, 14 x 9, s. nlb. 1, papier jasnozielony,
dialekt czesko-cieszyński.

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 57 Dla Polaków polskie szkoły! /Inc./ Od dwu miesięcy w chatach
przed i za demarkacyjną linią drzwi się ni zamykają /.../

/b.m.w. ok. 1920/, 23,5 x 16, s. nlb. 2

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

58 Do ludności śląskiej na Śląsku Cieszyńskim! /Inc./ Przeszłość poświęcona pracy /.../

/b.m.w. 1920/, 22 x 14,5, s. nlb. 2

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

Londzin I, 10

59 Do robotnika śląskiego! /Inc./ I my robotnicy mamy oddać swój głos, gdzie chcemy przynależeć, czy do Polski, czy do państwa czeskiego.

/b.m.w. 1920/, 64,5 x 47, s. nlb. 1

Afisz wydany przez czeski komitet plebiscytowy.

OZ BS

Londzin I, 32

60 Ewangelicy śleszští na Těšínsku. /Inc./ Dne 8. listopadu vzpomíná každý věrný Čech, Moravan a Slezan.

/b.m.w.ok. 1920/, 24 x 15,5 s. nlb. 2, język czeski

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

61 Ewangelikom śląskim w Księstwie Cieszyńskiem! /Inc./ Dzień 8 listopada jest rocznicą /.../.

/b.m.w. ok. 1920/, 22 x 14,5, s. nlb. 2, gwara polsko-cieszyńska

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

62 Ewangelicy! /Inc./ O prawdziwych stosunkach przeciwko ewangelikom w Polsce /.../

/b.m.w.r./, 24 x 16, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

63 Gdzie prawda? /Inc./ Ewangelicy, Bracia i Siostry!

/b.m.w.r./, 24 x 15,5, s. 4

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 64 Interes gospodarczy Księstwa Cieszyńskiego wymaga nierozdzielności z Ostrawą. /Inc./ Dzień plebiscytu bliży się co prawda powoli ale na pewno.

/b.m.w.r./, 22 x 14,5 s. nlb. 3, gwara polsko-cieszyńska

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

- 65 Jak Poloci wypiskali Ślonzakom kapsy. /Inc./ Wszyscy se jeszcze dzisiaj dobrze bydziecie panjentać /.../

/b.m.w.r./, 19,5 x 14, s. 2, zniekształcone narzecze polsko-cieszyńskie.

Ulotka plebiscytowa

BS

- 66 Jest to dobrobyt? /Inc./ W poślednim czasie szerzy polski druk między robotnikami zdanie, /.../

/b.m.w.r. 1919/, 23,5 x 15, s. nlb. 1, zniekształcone narzecze polsko-cieszyńskie.

Ulotka plebiscytowa w sprawie przynależności państwowej Śląska Cieszyńskiego.

BS, OZ BS

- 67 Karviński Leoš: Co jest to plebiscyt ?

/b.m.w. ok. 1920/, 24 x 16, s. 3 zniekształcony dialekt czesko-cieszyński.

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 68 Kde pravda? /Inc./ Evangelici, bratř'í sestry!

/b.m.w. ok. 1920/, 30,5 x 21, s. nlb. 2, język czeski

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

- 69 Kto zawinił wojnę światową? /Inc./ Cztery lata topił się cały świat od krwi /.../
/b.m.w. ok. 1920/, 28,5 x 21,5, s. nlb. 1
Ulotka wzywająca do nieoddania Śląska Polsce.
OZ BS
- 70 Pani Dora Kłuszyńska "zbawicielka Śląska". /Inc./ Już przez dłuższy czas opowiadano na Śląsku Cieszyńskim /.../
/b.m.w. 1920/, 24 x 15,5 s. nlb. 4
Druk plebiscytowy
BS, OZ BS
Londzin II, 4
- 71 Parcelacja folwarków na Śląsku. /Inc./ Rząd warszawski przyrzekł ludu polskiemu parcelację folwarków, /.../
/b.m.w.r./, 29 x 21, s. nlb. 1
Ulotka plebiscytowa
BS, OZ BS
- 72 Plan polski dla zaludnienia Śląska Cieszyńskiego. /Inc./ Polska chce się zapewnić przeciw sąsiednim państwom z którymi żyje w niezgodzie.
/b.m.w. 1919/, 24 x 16, s. nlb. 2
Ulotka plebiscytowa
OZ BS
- 73 /Plebiscyt/. Agenci od Rady narodowej obiecują przed plebiscytem naszym gorolom lasy i sałazę. Ale nasi gorole nie tacy głupi. Nie dadzą się oto zapraszać do Galilei!
/b.m.w. ok. 1919/, 27 x 38,5 s. nlb. 1
Ilustracja
OZ BS

- 74 Plebiscyt. Návody našigo Těšinska do pazurw polskiego drobniaka!

/b.m.w. ok. 1919/, 32 x 24, s. nlb. 1, zniekształcone narzędzie czesko-cieszyńskie.

Ilustracja

OZ BS

- 75 Plebiscyt. Petrz, przepiękna Słazaczko, jak ładnem, jak bogatem pestem, jak - o - o - o, psia krew!

/b.m.w. ok. 1919/, 32 x 24,5, s. nlb. 1

Ilustracja

OZ BS

- 76 Polacy robią plebiscyt. Ks. Grymtak kazuje: Precz z Czechami!

Ale kolkowane dejcie haf! /Bo moja gosposia mo bardzo rada ten penia!/.
/b.m.w. ok. 1919/, 27 x 38,5, s. nlb. 1, gwara polsko-cieszyńska.

Ilustracja

OZ BS

- 77 Polske nie może dać bezrolnym, wyrobników i małorolnym ziemi,

/Inc./ Ilość ziemi pod parcelację.

/b.m.w. 1929/, 24 x 15,5, s. nlb. 2

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

Londzin, II, 6

- 78 Polské náboženské štvánice na těšinsku a Slovensku, /Inc./ Čechové a Slováci v otázce náboženské stojí na stanovisku krajné snášenlivosti dle příkladu svých předků: /.../

/b.m.w. ok. 1929/, Nakladem vlastním, Union ve Slezské Ostravě, 24 x 16, s. nlb. 4, jazyk czeski

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

79 Polski raj! /Inc./ Polska gazeta warszawska "Robotnik" pisze [...]/
[b.m.w.r.], 21,5 x 14,5 s. 4

Druk plebiscytowa

OZ BS

Londzin II, 6

80 Polský plan pro osídlení Těšínska. /Inc./ Polsko chystá se zabezpečit do budoucna proti všem sousedním státům, s nimiž žije v nepřátelství.

[b.m.w.r.]/ Moravsko-slezská knihtiskárna v M. Ostravě, 23 x 16,
s. nlb. 4, jazyk český

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

81 Smutyn jubileusz! /Inc./ Ślązacy! Czwartego lutego obchodziliśmy trzy stu letnią rocznicę [...]/

[b.m.w. 1929/], 29,5 x 21, s. nlb. 1

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

82 /Sto milionów/. /Inc./ Sto milionów! dali Czesi na agitację na Śląsku [...]/

[b.m.w. 1919 - 1920/], 24 x 16, s. nlb. 4

Ulotka plebiscytowa

BS, OZ BS

83 /Sto milionów/. /Inc./ "Sto milionu!" dali Češi na slezskou agitaci [...]/

[b.m.w. 1919-1920/], 20,5 x 15, s. 4, jazyk český

Ulotka plebiscytowa

OZ BS

84 /Sto pięćdziesiąt/ miliard Korón = 150.000.000.000K /"Nowa Reforma"/>
Slezák: kaj to nešeš, Kazimire, ten dluh polský? Polák: Psia krew!

z Warszawy na bogaty Śląsk Cieszyński!!

/b.m.w. ok. 1919/, 29 x 24, s. nlb. 1, gwara czesko-cieszyńska

Plakat

BS, OZ BS

- 85 Teschnerland ist für die Čechoslovakische Republik unentbehrlich. Der Verlust der Teschner-Kohle wäre für die Industrie der Čechoslovakische Republik eine wirtschaftliche Katastrophe. Daher alle vereint für Ostschlesien!

/b.m.w. ok. 1919/, 63 x 94, s. nlb. 1, język niemiecki

Plakat

OZ BS

- 86 Těšínsko je podmínkou naší hospodářské budoucnosti. Ztráta těšínského uhlí znemožnila by rozvoj našeho průmyslu, přivodila by pokles valuty a nezaměstnanost desetitisícům dělnictva, byla by naší katastrofou. Všichni v jeden šik za naše Těšínsko!

/b.m.w. ok. 1919/, Knihotiskárna Matice Opavské v Opavě, 63 x 94, s. nlb. 1, język czeski

Plakat

OZ BS

- 87 Tyfus w Polsce.

/b.m.w. ok. 1919/, 31 x 23, s. nlb. 1

Ilustracja

OZ BS

- 88 W którym państwie będzie nam Ślązakom lepiej w republice czesko-słowackiej czy w Rzeczypospolitej Polskiej?

/b.m.w. 1920/, 47 x 32, s. nlb. 1, papier wiśniowy

Afisz

OZ BS

Londzin II, 6

89 Wolność w Polskiej Republice.

/b.m.w. ok. 1919/, 32 x 28, s. nlb. 1

Plakat

OZ BS

90 Wolność w Polskiej Republice.

/b.m.w. ok. 1919/, 25 x 32, s. nlb. 1

Plakat

OZ BS

II. Broszury

1. Druki o treści propolskiej

91 Co się dzieje w czeskim raju?

/Cieszyn 1919, Drukarnia K. Prochaski/, 16°, s. 16

BS, OZ BS

Londzin II, 14

92 Czeski "klid a porządek".

/Cieszyn w grudniu 1919, Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 23

BS, OZ BS

Londzin I, 9

93 Dlaczego należy głosować za Polską? Kilka uwag, które każdy Ślązak przeczytać powinien.

/b.m.w. 1919, Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 16

BS, OZ BS

Londzin I, 10

94 Do Świątnej Międzynarodowej Komisji Plebiscytowej w Cieszynie.

Cieszyn, dnia 4 grudnia 1919, Drukarnia Tow/arzystwa/ Domu Narodowego w Cieszynie, 4°, s. 19, nlb. 1

Projekt administracji Śląska Cieszyńskiego

BS

- 95 Gdzie lepiej?
/Cieszyn 1919. Drukarnia K. Prochaski/, 16°, s. 16
BS, OZ BS
Londzin I, 14
- 96 /Gumplowicz Władysław/: Rozmowa Ślązaka z Czechem.
/Cieszyn 1920, Drukarnia "Dziedzictwa"/, 16°, s. 8
BS, OZ BS
Londzin I, 16
- 97 Jak wygląda czeska wolność i swoboda?
/Cieszyn 1919, Drukarnia K. Prochaski/, 16°, s. 13
BS, OZ BS
Londzin I, 17
- 98 /Jarosz Mieczysław/: Rozmowa o Polsce, Czechach i Słowaczynie.
/Cieszyn 1920, Drukarnia "Dziedzictwa"/, 8°, s. 16
BS, OZ BS
Londzin I, 17
- 99 /Kiedroniowa Zofia/: Gdzie nasza przyszłość? Kilka uwag, które
w razie plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim przeczytać należy.
/b.m.w. ok. 1919/, czcionkami Drukarni Ludowej we Frysztacie,
8°, s. 16
BS, OZ BS
- 100 /Kołosz/: Ja też chcę należeć do Polski.
Cieszyn 1920, /Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 8
BS, OZ BS
Londzin I, 22
- 101 /Krzyszcz Walenty/: Posłuchajcie ludkowie co mówi jeden siedlok
od Jasienice o polokach i czechach!
/Cieszyn 1919, Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 14
BS, OZ BS

Londzin I, 24

102 /Mamica Józef/: Do ludu ewangelickiego.

/Cieszyn 1919, Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 8

BS, OZ BS

Londzin I, 27

103 /Mamica Józef/: Polityczne korzyści z przynależności do Polski.

Cieszyn 1919, /Drukarnia K. Prochaski/, 16°, s. 16

BS, OZ BS

Londzin I, 27

104 /Pellar Jan/: Nasza przyszłość gospodarcza.

Cieszyn 1920, /Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 11

BS, OZ BS

Londzin II, 3

105 /Pellar Jan/: Unsere wirtschaftliche Zukunft.

Teschen 1920, 8°, s. 11

BS, OZ BS

106 Rozmowa Ślązaka z Czechem. Jak Jerzy Węglorz rozmawia z Czechem
Naprstkiem.

Cieszyn 1919, /Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 14

BS, OZ BS

Londzin II, 14

107 Śląsk a Polska.

Cieszyn 1919, /Drukarnia K. Prochaski/, 16°, s. 23

OZ BS

Londzin II, 17

108 Tarliński Zygmunt, Sikora Wincenty: O Śląsku Cieszyńskim.

Krótki szkic.

/b.m.w.r./, 8°, s. 7

OZ BS

Londzin II, 30

109 Wojna światowa a Ślązacy.

Frysztat 1917, nakładem Związku Ludowego, Drukarnia Ludowa we Frysztacie, 8°, s. 23.

OZ BS

Londzin II, 33

110 Za kim pójdziemy?

/Cieszyn 1920, Drukarnia K. Prochaski/, 8°, s. 15

BS, OZ BS

Londzin II, 35

2. Druki o treści antypolskiej

111. Jak wygląda polski raj.

/b.m.w. ok. 1919/, 8°, s. 14, nlb. 2

OZ BS

Londzin I, 17

112 Komu oddać głos, Rzeczypospolitej Polskiej czy Rzeczypospolitej Czechosłowackiej?

/b.m.w./1919, 16°, s. 14.

Broszura agitacyjna, wydawana przez Czechów, celem wpływania na wynik plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim w listopadzie 1919.

BS, OZ BS

Londzin I, 22

113 Kultura dowództwa polskiego na Śląsku Cieszyńskim.

/b.m.w. 1920/, 8°, s. 8

OZ BS

Londzin I, 25

114 Mám hlasovati pro republiku československou či pro stát polský?

/b.m.w. 1919/, 8°, s. 8

OZ BS

115 Nikt nie chce przynależać do Polski.

/b.m.w. 1920/, 8°, s. 16

OZ BS

Londzin I, 31

116 Nowe świadectwa o prawdziwych stosunkach w Polsce.

/b.m.w. 1920/, 8°, s. 15

OZ BS

Londzin I, 31

117 Odhalenie polskich tajnych planów o Těšínsko.

/b.m.w. ok. 1919/, 16°, s. 12.

OZ BS

118 Plebiscyt II.

/b.m.w. 1920/, 8°, s. 9-16

BS

Londzin II, 6

119 Plebiscyt na Śląsku Cieszyńskim. Odpowiedź Wszechpolakowi drzewi

F/eliksowi/ Konecznemu w Krakowie.

/b.m.w. 1920/, 8°, s. 12

OZ BS

Londzin II, 6

120 Polskému lidu na Těšínsku,

/b.m.w. ok. 1919/ 16°, s. 8

OZ BS

121 Proč jsou těšínské Slezané proti Polsku při plebiscytu?

/b.m.w. ok. 1919/, 8°, s. 8

OZ BS

122 Przed plebiscytem na Śląsku Cieszyńskim/. Prawda o Polsce.

/b.m.w. ok. 1919/, 8°, s. 16

BS, OZ BS

Londzin II, 6

- 123 Rozmowa Galicyana ze Slonczakem w Těšíně.
/b.m.w. 1919/, 8°, s. 7
OZ BS
- 124 Rozmowa Galicjanina ze Ślązakiem w Cieszynie.
/b.m.w. 1920/, 8°, s. 8
OZ BS
Londzin II, 15
- 125 /Sciskała Dominik/: Materiały czeskie.
Cieszyn 1919, /Drukarnia K. Prochaski/, 16°, s. 16
BS, OZ BS
Londzin II, 17
- 126 Tyfus w Polsce.
/b.m.w. 1920/, 16°, s. 8
BS, OZ BS
• Londzin II, 32
- 127 Z przeszłości Śląska Cieszyńskiego dla śląskich dzieci.
Z najstarszych czasów.
/b.m.w. 1920/, 16°, s. 16
BS, OZ BS
Londzin II, 37

III. Czasopisma

- 128 Biuletyn Strajkowy Związku Polskich Górników. Wychodzi co drugi dzień. Frysztat 22 III - 26 III 1919, /Drukarnia Ludowa we Frysztacie/, 4°
R. 1919. nr 1-3
Wyszły tylko trzy numery.
OZ BS
Londzin I, 5, Pilch 464

- 129 Kocur. Humoristicko-satiricki list. Rediguje Jan Gwizda. Ostrava, tiskem Knihtiskarny Matice Opavské v Opavě, 4°
R.1. 1919. nr 2-3
Wychodził w okresie plebiscytowym na Śląsku Cieszyńskim, zamieszczał także artykuły w języku polskim skierowane przeciwko narodowi polskiemu.
BS, OZ BS
Londzin I, 22, Pilch 483
- 130 Nasz Kocur. Humorystyczne pismo. Morawska Ostrawa, 4°
R. 1920. nr wielkanocy, nr 2
Pismo wydawane w języku polskim przez Czeski Komitet Plebiscytowy, zamieszczało paszkwile przeciw narodowi polskiemu.
BS, OZ BS
Londzin I, 31, Pilch 482
- 131 Śląskie Wiadomości Wojenne. Wychodzą codziennie. Wydawca i redaktor Paweł Stec. Bielsko, Druk. J.C. Handla, 4°
R. 1919. nr 1-5
Londzin II, 8, Pilch 478
- 132 Těšínska Korespondence. Vychází denně. Za vydání a redakci odpovídá Josef Kudla. Slezská Ostrava. /Československé Plebiscitní Komise/, Tiskem Moravsko-slezská knihtiskárna, 4°
R. 1919. nr 16, 84
OZ BS
Pilch 485
- 133 Wiadomości z Polskich Ziem Plebiscytowych. Ministerstwo Spraw Wojskowych Oddz^{ia}ł/ II. Sztab., 8°
R. 1920. nr 1-11
BS, OZ BS